

Bestrijding van beverratten, dweilen met de kraan open? Europese samenwerking noodzakelijk

Lidewij Disbergen, Zoogdierverseniging & Dolf Moerkens, Unie van Waterschappen

De beverrat (*Myocastor coypus*) komt oorspronkelijk uit Zuid-Amerika. Aan het begin van de twintigste eeuw zijn ze in Europa ingevoerd voor kweek in bontfarms. Ontsnappings zorgden vervolgens voor vestiging in het zuiden van ons land en begin jaren vijftig kwam de soort in bijna alle Nederlandse provincies voor. Inmiddels hebben de waterschappen met succes de beverrat bestreden en teruggedrongen tot de landsgrenzen. Sinds 2013 is er geen populatie meer aanwezig in Nederland. Toch werden er in 2024 nog 1.842 beverratten gedood; 13% meer dan in 2023.

Herkenning en leefwijze

De beverrat is het op één na grootste knaagdier van Nederland. Hij is net wat kleiner dan de bever (*Castor fiber*). Deze soorten lijken op elkaar en worden vaak met elkaar verward. Beverratten hebben, in tegenstelling tot de bever, een ronde staart. Kun je de staart niet zien, let dan op de snorharen. Deze zijn wit bij de beverrat en vallen daardoor goed op. Snorharen van bevers zijn donkerder en daardoor minder opvallend.

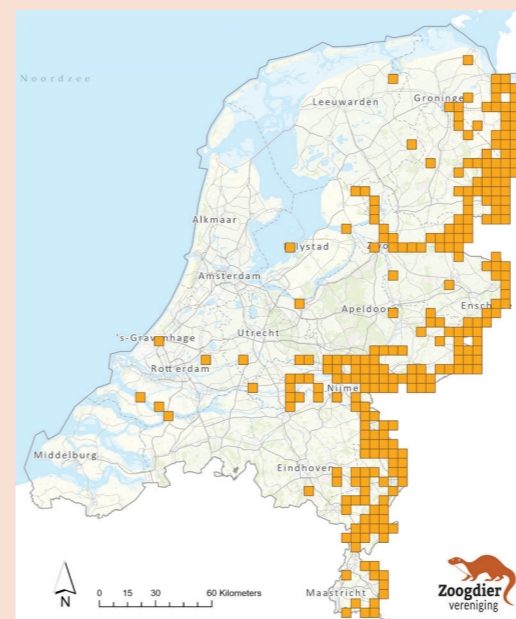
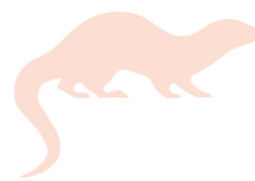
Beverratten leven in gebieden met water en een rijke oevervegetatie. De voorpoten hebben klauwen en de achterpoten zwemvliezen. Tijdens het zwemmen liggen neus, ogen en oren op één lijn net boven het water. Beverratten zijn planteneters, al eten ze soms ook schelpdieren, insecten, amfibieën en vis.

Iedere beverrat heeft een eigen leefgebied, maar deze overlappen wel. De grootte ervan is afhankelijk van de kwaliteit en omvat 50 tot 85 ha. In steile oevers kunnen ze gangen graven met een doorsnede van 20 - 25 cm, met kamers van 30 cm tot wel 1 m in doorsnede. Tezamen vormen deze gangen en kamers een burcht. Bij gebrek aan steile oevers maken beverratten nesten (ook wel legers genoemd) tussen de vegetatie.

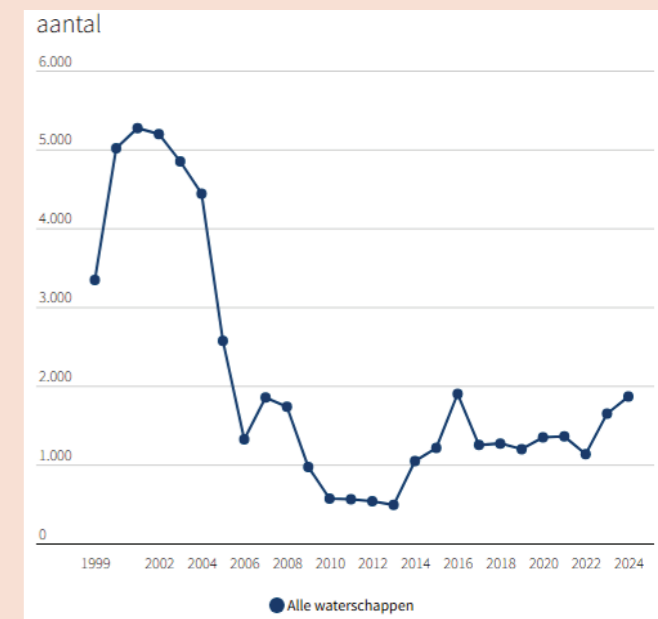
De beverrat kan zich het gehele jaar door voortplanten, met twee tot drie nesten per jaar, met telkens twee tot negen jongen. Hierdoor, en doordat ze hun leefgebied delen, kan een populatie heel snel groeien. Ze kunnen niet goed tegen kou en strenge winters. Een aantal strenge winters achter elkaar heeft er in het verleden enkele malen voor gezorgd dat de populatie in Nederland bijna verdween. Beverratten kunnen een grote impact hebben op hun omgeving. Door graverij kunnen dijken en oevers ondermijnd worden. Door overbegrazing kunnen waterplanten en rietkragen aangetast worden. Dit kan zorgen voor erosie van oevers en het verdwijnen van paaiplekken voor vissen.

Figuur 1. Beverrat. (Foto: Wesley Overman)

Figuur 2. Bever. (Foto: Edwin Giesbers)

Figuur 3. Verspreiding beverratvangsten 2020-2025 (uurhokken). (Bron: NEM Exoten, gegevens verzameld door Unie van Waterschappen)

Figuur 4. Aantal beverratvangsten 1999-2024. (Bron: Unie van Waterschappen, WAVES, ABF Research)

Bestrijding

Sinds 1994 wordt de beverrat in Nederland intensief bestreden. Op het 'hoogtepunt', in 2001, werden er 5.000 gevangen. Sinds 2013 is er, als gevolg van de intensieve bestrijding, geen eigen populatie beverratten meer in Nederland. Dit laat zien dat bestrijden effectief kan zijn. Door het flink terugdringen van de soort, is er nauwelijks nog schade. Naast minder kosten voor bestrijding en minder schadeherstel, betekent een kleinere populatie óók dat er minder dieren gedood hoeven te worden.

Europese samenwerking

De beverrat is in 2016 opgenomen in de Unielijst van invasieve exoten. Dit betekent dat de EU-lidstaten de plicht hebben om ze op te sporen en te verwijderen (artikel 17), of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk worden voorkomen (artikel 19).

Net als in Nederland, heeft ook de intensieve bestrijding in België resultaat gehad. Hierdoor stopte rond 2000 de migratie van beverratten van België naar Nederland (en vice versa). In Duitsland is de soort echter nog wijdverspreid aanwezig. Lidstaten hebben namelijk veel vrijheid in het invullen van artikel 19, van het isoleren van een soort tot bijvoorbeeld herstel van schade die wordt veroorzaakt. In Duitsland ligt de nadruk minder op bestrijding, waardoor de populatie groot blijft en er ook een constante toestroom naar Nederland plaatsvindt. Door een opeenvolging van zachte winters is de instroom de afgelopen jaren toegenomen. Tussen 2023 en 2024 zijn de beverratvangsten met 13% gestegen, tot 1.842 vangsten in 2024. Op deze manier lijkt de Nederlandse bestrijding dan ook dweilen met de kraan open.

Samenwerking blijft nodig

Het is dus van belang om het gesprek met Duitsland op verschillende niveaus aan te blijven gaan. Zeker omdat de risico's van deze gravende exoot in onze laaggelegen delta veel groter zijn dan in Duitsland. Zo werken enkele waterschappen samen met hun Duitse collega's en vangen Nederlandse bestrijders net over de grens beverratten weg. In Duitsland is het watersysteem minder vertakt, waardoor het vangen efficiënter is dan in Nederland. Daarnaast blijft het belangrijk om onze ervaringen te delen met Duitse uitvoerders, beleidsmakers en politici. Als Nederland kunnen we laten zien dat bestrijding werkt. Daarmee worden op de lange termijn veel kosten en dierenleed bespaard.

Verder lezen

Soortinformatie beverrat. [Klik hier.](#)

